

ВЛАДО МАРТЕК
*Изрећи све
као Хамлет у представи*

VLADO MARTEK
*To Utter Everything
Like Hamlet In The Play*

галерија

Пјесма / A Poem, 2000.
асамблаж, стакло, огледало, папир / assemblage, glass, mirror, paper
29 x 17 cm

Нева Лукић

ИЗРЕЋИ СВЕ КАО ХАМЛЕТ У ПРЕДСТАВИ

Закорачимо ли у атеље Владе Мартека, затећи ћемо се у простору појмова. На зид, односно на разне грађевинске елементе стана, већином ће бити постављена реч, реченица, идеја. Осетићемо да се налазимо на месту ритуала, унутар немог театра у којем је дошло до дестилације језика. Сваки папир посвета је мисли, поезији, духовности и много више него међу полицама неке библиотеке јер овде се ништа не насловљује, реч и метафизички ехо којим она одјекује кроз столећа етимологије и филозофије преузима предност пред реченицом или књижевним делом. Наслови у библиотеци, ишчитано штиво, потка су те концизности јер је уметник студирао компаративну књижевност и филозофију, а радни век провео у књижници. Опширно наталожено знање подлога је за једноставност израза којом је прожето целокупно стваралаштво овог уметника. Сам наслов изложбе, *Изрећи све као Хамлет у представи*, кроз примесу хумора и ироније, одлично осликава ту дуалност комплексности начитаности и сведености продуцираног садржаја. Сам Мартек би се засигурно позвао и на будистичку спознају уметности. Током једног разговора је рекао: *Кад напишем пјесму, могу написати пјесма, а пјесме може и не бити. То су врхунци кроз лингвистику, будистичка спознаја уметности.*¹

Мартекова уметничка пракса великим се делом односи на пропиткивање поезије а којој се приступа кроз ready-made, ленд арт, (поетску) акцију, агитацију, фотографију, асамблаж, колаж. Управо та сумња у језик и деконструкција истога, а која проналази узоре у визуелној и конкретној поезији, летризму, флуксусу, доводи до стварања ритуалног простора у којем језик добија заслужену посвету. Сетимо ли се Мартекове аугментоване *плакатне поезије*, нпр. песме *Сјећање на Мајаковског* изложене на тлу Трга Републике у Загребу 1975. године, и погледамо ли фотографију те акције, видећемо песму окружену публиком која покушава да прочита текст. Овде на сцену ступа нема реч чије су контуре рубови папира. Може се уочити паралела с приступом Радована Ившића театру и језику. За тог песника и драмског писца, представника надреализма у хрватској књижевности *језик није био тек арбитражан сустав знакова, већ су ријечи живјеле као особе, сједињујући у себи и тијело, душу и срце и ријечи.*² Речи су живеле како би

¹ Концептуализам као мамутски дијалог, дијалог објављен на сајту www.nevalukic.org/dzerni-dijalozi у склопу пројекта *Цепни дијалози*, 2022.

² Вишња Макједо, *Француски надреализам*, књига прва, Конзор, Загреб, 2002, стр. 450.

проговориле, било да су изречене кроз тело глумца (код Ившића), било да су исписане на различитим подлогама унутар јавног простора или комбиноване у различитим асамблажима (код Мартека); оне су тим поступцима добиле и своју социјалну, политичку, односно ангажовану функцију. Ившићу је једна од омиљених речи била *лесак*, Мартек кроз своје стваралаштво провлачи *лесак* као материјал. Недавно је на обалу мора у песку исписао реч *море*, извршивши тако још једну од својих несталних, лингвистичких ленд арт интервенција.

Ово су само неки од примера Мартековог приступа поезији, а кренемо ли да разврставамо тај исти приступ, он би се могао разделити на *класичну поезију* коју је највише писао у раздобљу између 1966. и 1973. године³; потом на *предпоезију* која се појављује крајем 70-их а укључује различите постконцептуалне и поставангардне „припреме за поезију“, те *постпоезију* од средине 80-их када се здружују различити жанрови – визуелна поезија, слика, цртеж, асамблаж, текст фотографија⁴, док у радове уметник инкорпорира и најранији облик писма – пиктограм, као повезницу са сликарством.

Актуелна изложба не доноси примере *класичне поезије*, заступљене су *предпоезија* и *постпоезија*, а можемо је посматрати и као мини ретроспективу будући да обухвата дијапазон радова насталих у раздобљу од касних 70-их па све до данашњих дана. Изабрани радови настали су кредом, оловком, има доста фотографије, фото документације ленд арта, графика, колажа, асамблажа. Као што је Мартек мултимедијални уметник, исто тако је и уметник мултиулога што је приказано у серији радова насталих кламерицом а који се баве његовим исказом *10 посто*, што се односи на то да је 10% уметник, дете, отац, муж, патриота, сусед, пријатељ, сарадник, рођак, грађанин, док је у свакој од тих улога 100 посто. Због сензибилитета самог уметника и природе његове уметности изложба је помало еклектична, но код Мартека се та разноликост увек стопи у сувислу (лингвистичку) целину. Није могуће изрећи све (као Хамлет) у представи јер Хамлет изриче двојбу, сазнање о релативности наших судова и сумњи.⁵ Друштво је на помолу новог доба, ренесансе, у којем човек постаје средиште универзума. Уметничко деловање Мартека и *Групе Шесторице*, односно шире групе уметника које познајемо под кровним називом *Нова уметничка пракса*, као да је 70-их година изникло на последњим издисајима вере у уметност и утопију које су почивале на слободној критичној мисли. А вере у наведено не

3 Бранка Стипанчић, *Разговор с Владом Мартеком, у Мишљење је форма енергије*, Аркзин и Хрватска секција АИЦА, Загреб, 2011, стр. 149.

4 Аленка Грегорић, *Нема слободе без обавеза. Читајте Мартека!*, у *Владо Мартек: Ова књига је боља од идеалне*, Љубљана, 2020, стр. 14.

5 Јосип Торбарина, предговор у *Хамлет*, Вилијам Шекспир, Матица хрватска, Загреб, 1950, стр. 7.

може бити без вере у човека. „Какво је ремек-дјело човјек! Како племенит умом! Како неограничен у способностима, у лику и кретњама!“⁶, у једној реплици исказује Хамлет. По Мартеку, стигли смо до краја маниризма (а авангарда је врста маниризма) јер више не постоји отклон у односу на класично – хеленизам, ренесанса, барок, авангардна и неоавангарда представљале су опозицију која је стигла до своје сувишности и истрошености.⁷ Догодила се потпуна апропријација свега, а вештачка интелигенција и синтетичка биологија из хуманизма нас све дубље воде у постхуманизам. Као што Хамлет изриче дилему, Мартек кроз две скупине радова на овој изложби изриче неминовну дуалност света, укупност једне равнотеже. С једне стране су радови који промишљају поезију и уметност (фотографска документација ленд арта, сонети, графике, *Оуроборос*), а с друге геополитички радови који представљају интервенције на различитим геолошким картама или фиктивне карте настале у различитим медијима. У првој скупини можемо издвојити знаковите радове који припадају предпоезији, попут ранијих лингвистичких ленд арт интервенција као што је диптих *Снијег* (1986) у којем се означитељ и означени не преклапају, односно на деблу дрвета стоји исписана реч СНИЈЕГ или НЕЋУ. Инсталација *Оуроборос* (2017) представља концептуалну визију фигуре из грчке митологије која симболизује циклично кретање. Уметник на сто износи садржај кључан за њега као концептуалног уметника и предпесника, а то је сам циклус стварања и кретања уметничког дела – алат, дело и напослетку документација (изложба). Оловци, том, могло би се рећи, најдуховнијем оруђу којим се ствара поезија, приступа се као нечем прозаичнијем, односно мануелнијем – као алату, средству којим се обавља занат, којим се нешто обрађује или израђује.

Од деведесетих година Мартек исцртава мапе, односно интервенише на постојећим мапама и оне су данас један од визуелно најпрепознатљивијих делова његовог опуса. Геополитику види као епску дисциплину унутар које креира свој анархистички еп неке цинично-хумористичке, паралелне стварности. Пононо се поиграва с означитељем и означеним означавајући градове, села, реке, земљописна подручја, континенте, топонимима који им не припадају. Придружује им ликове из Шекспирових драма, имена уметника, различито оружје (осим ватреног), ментална и духовна стања. Једно малено земљописно подручје замењује другим, па се тако кроз једноставан поступак тек преименовања, Сједињене Америчке Државе трансформишу у Балкан! У овим је радовима можда најмање реч о иронији, иако можда тако изгледа на први поглед, јер бирократија и политика доиста на сродан начин мењају границе и

6 Вилијам Шекспир, *Хамлет*, Матица хрватска, Загреб, 1950, стр. 89.

7 Владо Мартек, *Фантом слободе*, у *Фантом слободе*, књижевни часопис, Durieux, Загреб, број 3/2021, стр. 19–20.

отимају територије – помоћу неколико потеза. Лежерна изведба Мартекових мапа може се ишчитати као осуда високопозиционисаних, оних који доносе одлуке не марећи за човека, то људско биће о којем говори Хамлет. А Мартек би додао: *Човјек је човјеку Хамлет*, изузевши из свог хамлетовског питања од европских земаља једино *Бел Паесе* – државу благе климе, прекрасних крајолика, културе и повести.

Током боравка у Београду уметник ће извести агитацију на гробу Бранка Миљковића, песника за чије је дело 1980. године већ извео поетске агитације у Загребу, Ријеци и Београду. На фасадама градских тргова стајали су једноставни, чак скромни плакати на којима је писало – *Читајте пјесме Бранка Миљковића*. Чetrдесет четири године касније, уроборос гризе свој реп, у времену информација у којем је од пресудне важности људско биће подстаћи на промишљање.

Дерида / Derrida, 1995.
 принт / print
 70 x 100 cm
 ed. 9/35

Балкан / The Balkans, 1996.
 принт / print
 70 x 100 cm

Шекспир међу нама / Shakespeare among us, 2005.
 принт / print
 70 x 100 cm
 ed. 12/35

Америка - с именима
 уметника / America - with
 artists' names, 1996.
 колаж / collage
 30 x 40 cm

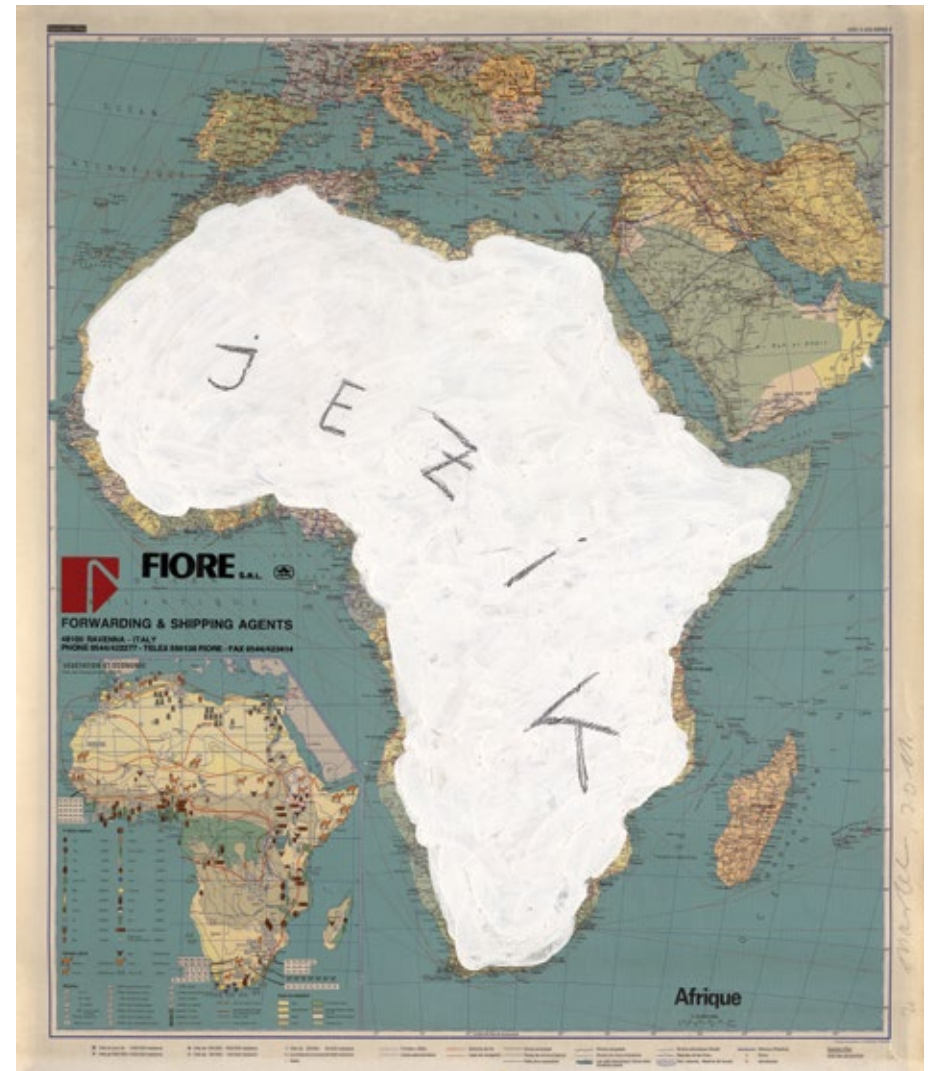

Бароуз - Керуак / Burroughs - Kerouac, 2007.
 гео. карта, офсет, акрилик / geo map, offset, acrylic
 45 x 58 cm

Човјек је човјеку Америка / Man is America to another Man, 2013.
 гео. карта, офсет, акрилик / geo map, offset, acrylic
 49 x 59 cm

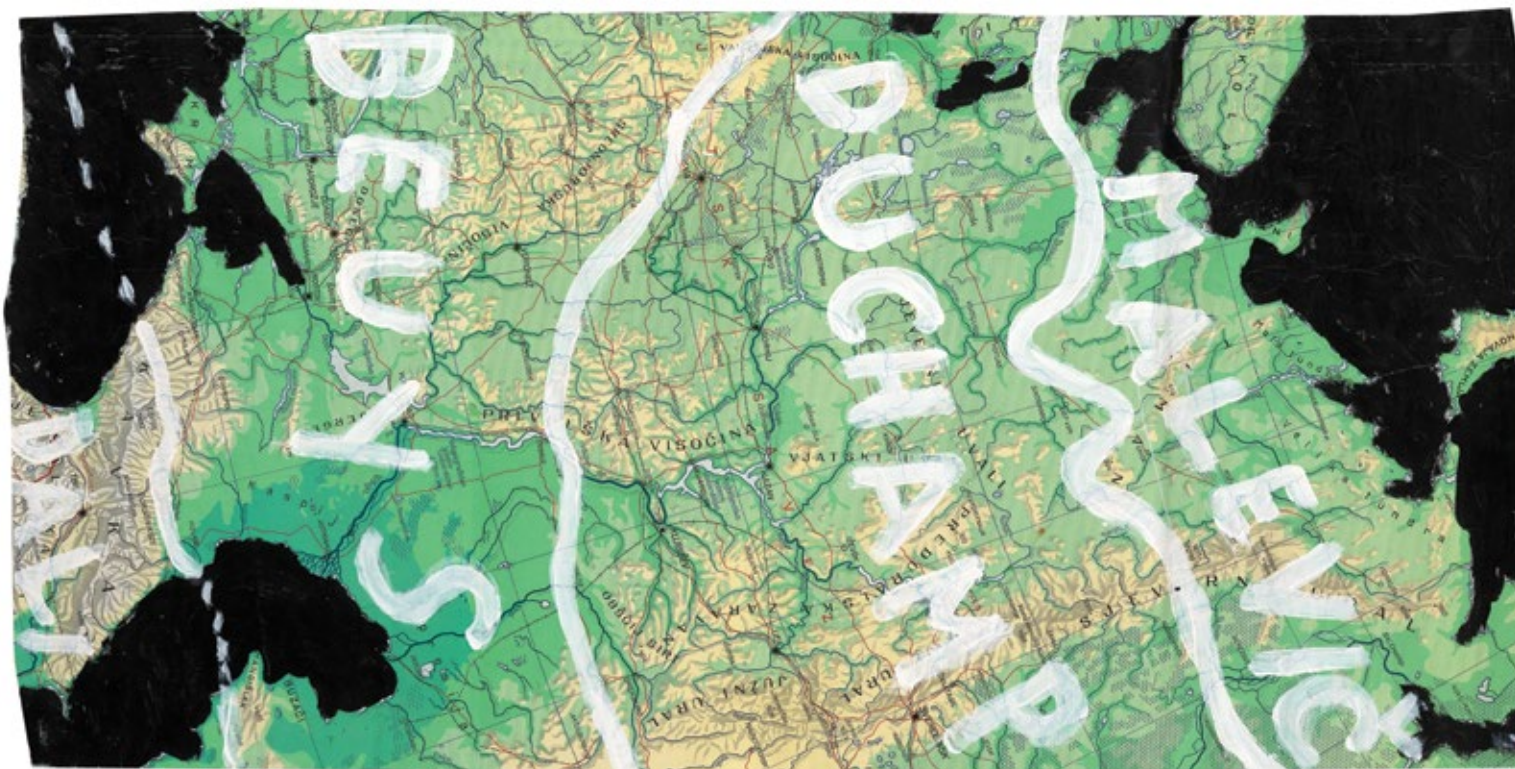

Африка - језик / Africa - The Language, 2011.
 гео. карта, офсет, акрилик / geo map, offset, acrylic
 86 x 73 cm

Нова Пољска / New Poland,
2016.
гео. карта, офсет, акрил /
geo map, offset, acrylic
31,5 x 29 cm

**Умјетничке групе /
Art Groups,** 2020.
гео. карта, офсет, акрил /
geo map, offset, acrylic
40 x 31 cm

Маљевич / Malevich, 2016.
гео. карта, офсет, акрил / geo map, offset, acrylic
120 x 60 cm

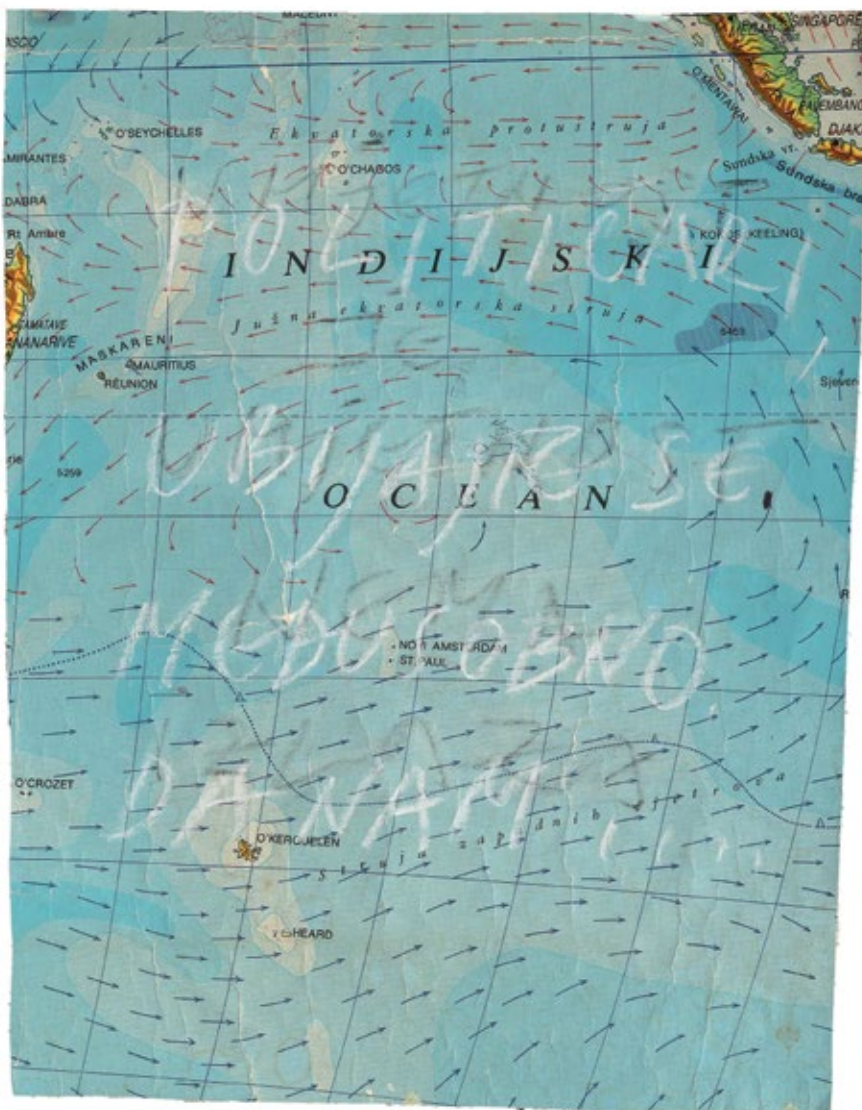
Дали - Де Кирико / Dali - De Chirico, 2016.
 гео. карта, офсет, акрилик / geo map, offset, acrylic
 27 x 39.5 cm

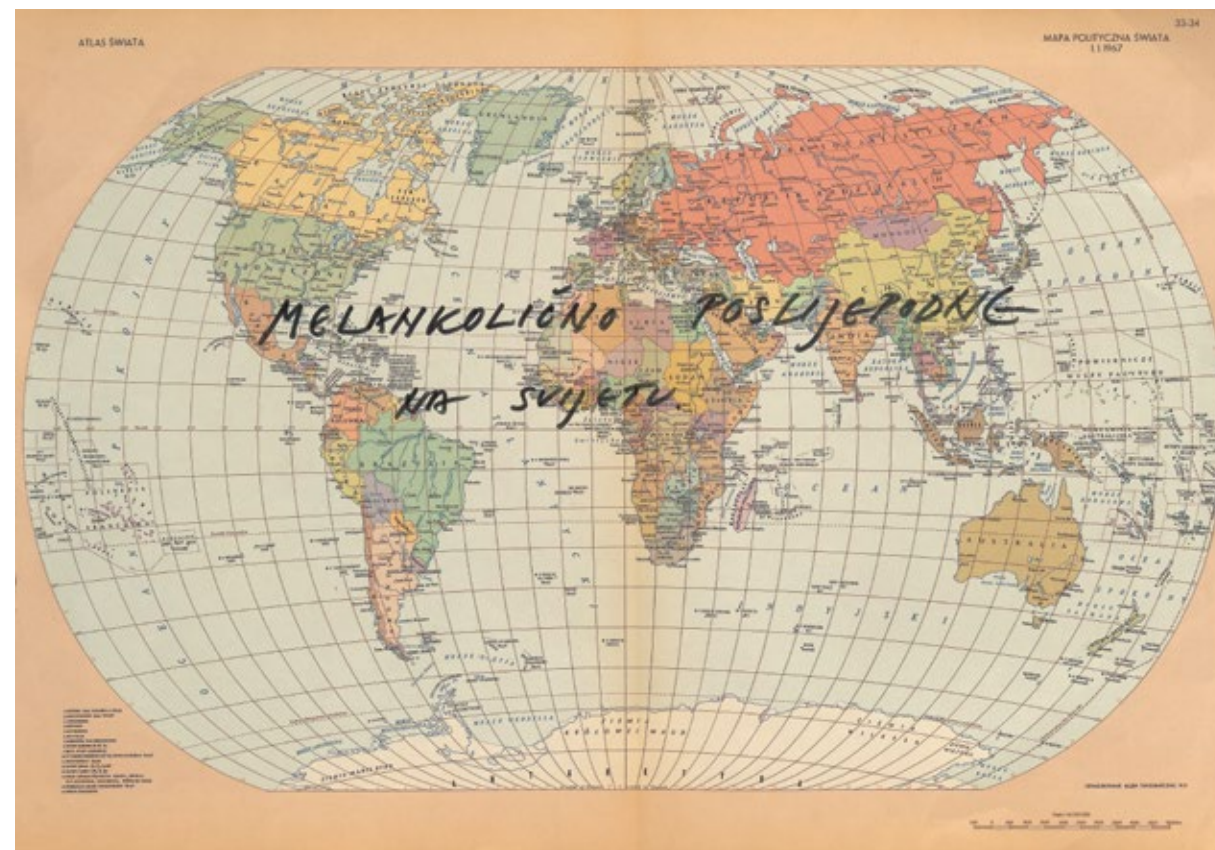
Све се више срамим поезије / I am more and more ashamed of poetry, 2010.
 туш, офсет / ink, offset
 70 x 110 cm

Крај ујетности / The End of the Art, 2012.
 гео. карта, офсет, оловка / geo map, offset, pencil
 23 x 33 cm

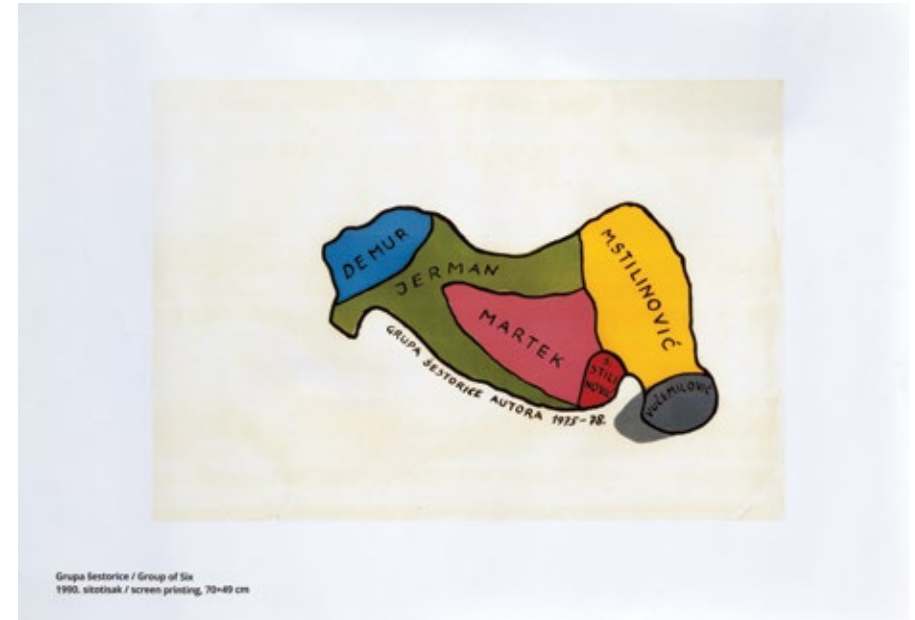
Политичари, убијајте се међусобно / Politicians, kill each other, 2010.
 гео. карта, офсет, акрилик / geo map, offset, acrylic
 43,5 x 32 cm

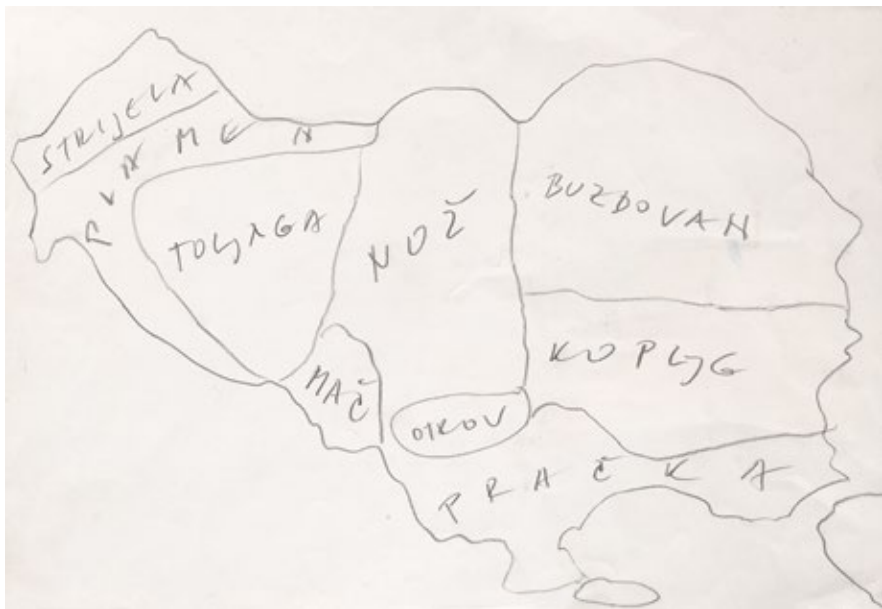
Меланколично посліјеподне на свијету / Melancholic afternoon in the world, 2010.
 фломастер, офсет / felt-tip pen, offset
 40 x 57 cm

Музички Балкан / Musical Balkans, 2006.
папир, оловка у боји / paper, colored pencil
42 x 29 cm

Група шесторице аутора / The Group of Six Artists, 1990.
принт / print
70 x 100 cm

Оружје / Weapon, 2004.
папир, оловка / paper, pencil
48 x 69 cm

Човјек је човјеку Хамлет / Man is Hamlet to another man, 2016.
обојени цртеж / colored drawing
41 x 29 cm

Немир / Unrest, 2022.
оловка, темпера / pencil, tempera
40 x 29 cm

Сонет Групе / Group's sonnet, 2022.
 принт, текст / print, text
 42 x 29 cm
 ed. 10/10

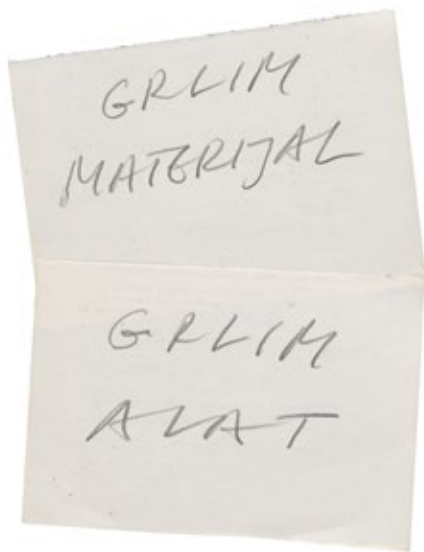
Сонет: Карма / Sonnet: Karma, 2022.
 текст на папиру, пастел / text on paper, pastel
 32 x 22 cm

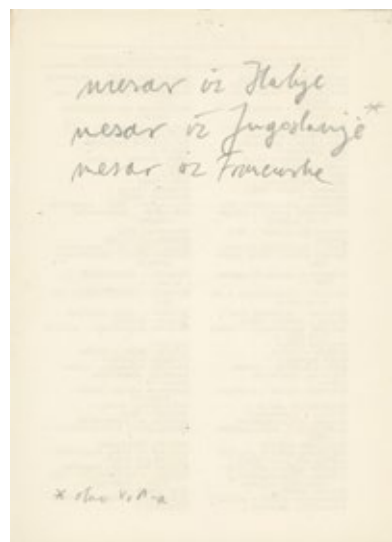
10% artist, 2011.
 асамблаж / assemblage
 9 x 13 cm

Маевич на олтару / Malevich on the Altar, 2018.
 колаж / collage
 13 x 19 cm

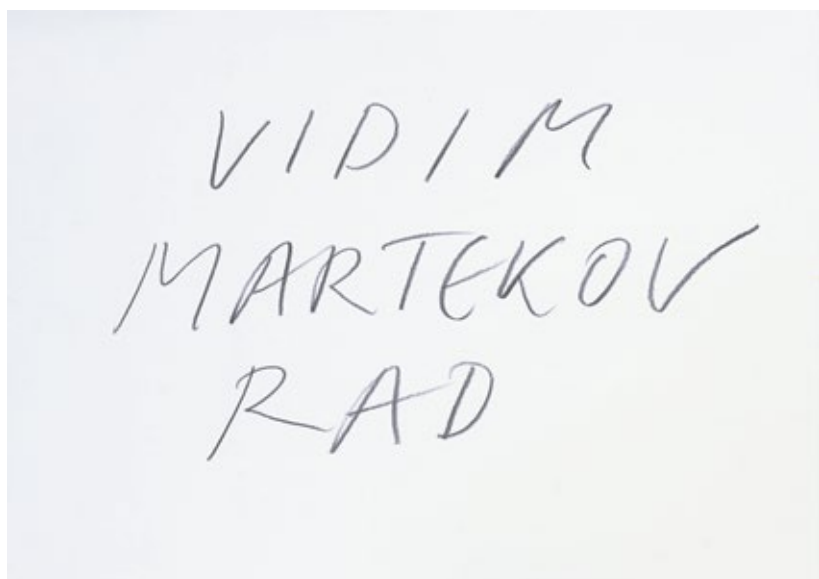
Грим материјал - грим алат / I embrace the material - I embrace the tool, 2018.
текст на папиру, оловка / text on paper, pencil
25 x 28 cm

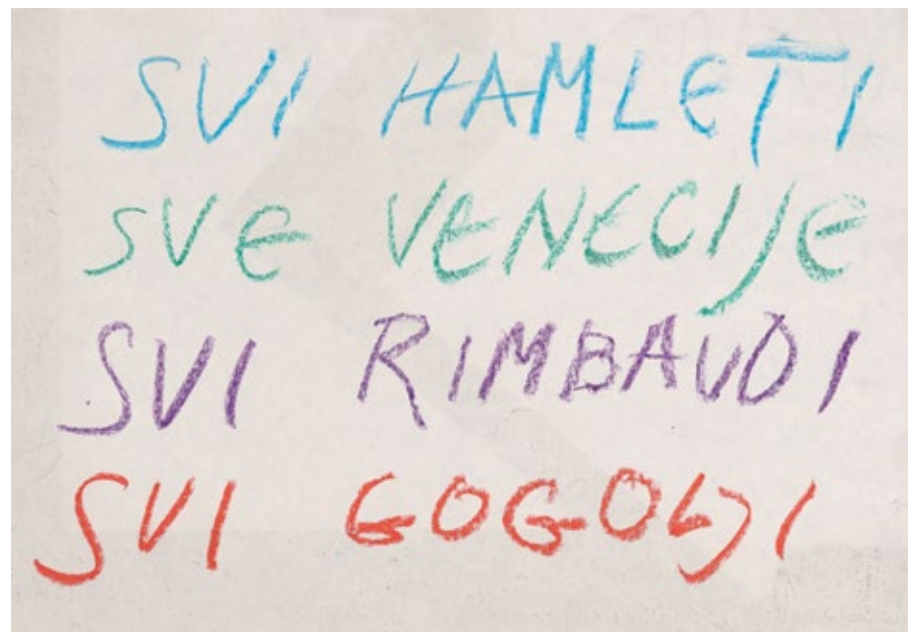
Месар / Butcher, 1990.
оловка на папиру / pencil on paper
30 x 20 cm

Три Марсела / Three Marcells, 2015.
платно, креда у боји / canvas, colored chalk
20 x 50 cm

Видим Мартеков рад / I see Martek's work, 2015.
папир, оловка / paper, pencil
35 x 50 cm

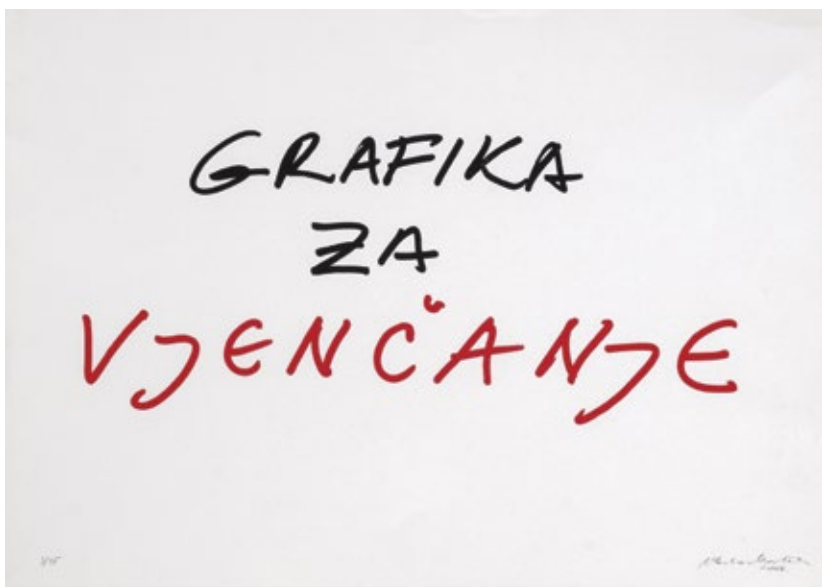
Сви Хамлети, све Венеције / All Hamlets, all Venices, 2016.
текст на папиру, пастел / text on paper, pastel
30 x 25 cm

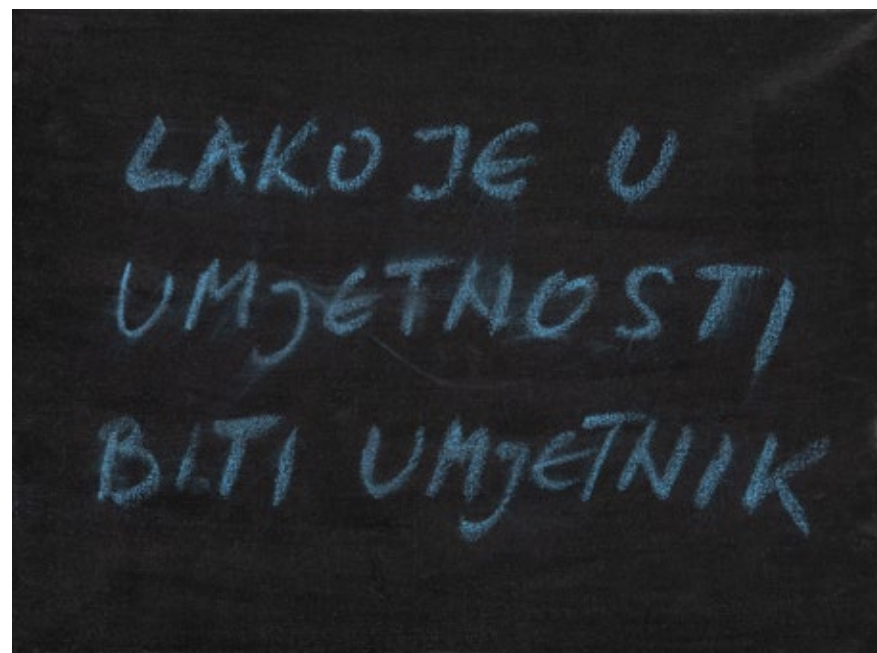
Ова је графика боља од идеалне / This graphic is better than ideal, 2004.
ситоштампа / screen printing
50 x 70 cm
ed. 22/35

Милост за све умјетнике / Mercy for all artists, 2015.
колаж / collage
21 x 29 cm

Графика за вјенчање / Wedding graphics, 2004.
ситоштампа / screen printing
50 x 70 cm
ed. 3/35

Лако је у умјетности бити умјетник / It is easy to be an artist in art, 2016.
креда у боји, платно / colored chalk, canvas
30 x 40 cm

Апсолутни садржај / Absolute content, 1990.
 графика, ситоштампа / graphics, screen printing
 50 x 67 cm
 Снимео / Photo: Борис Цвјетановић / Boris Cvjetanović

Нећу / I don't want, 1979.
 графика, ситоштампа / graphics, screen printing
 48 x 68 cm
 ed 28 /30

What is conceptualism, 1978.
 ц/б фотографија, папир, темпера / b/w photo, paper, tempera
 21 x 26 cm

Од Хераклита до Мартека и награда / From Heraclitus to Martek and back, 2016.
 папир, фотографија, огледала, туш / paper, photo, mirrors, ink
 35 x 51 cm

Снијег, (диптих) / The Snow, (diptych), 1986.

ц/б фотографије, ленд арт / b/w photos, land art

2x 58,5 x 40,5 cm

Фото-поетска акција, Загреб, Максимир / Foto-poetska акција, Zagreb, Maksimir /

Photo-poetic action, Zagreb, Maksimir

Фото / Photo: Ивица Шоршалвица Šorša

Етика - естетика / Ethics - aesthetics, 1995- 2015.

ц/б фотографија / b/w photography

40,5 x 59 cm

ed 2/5

Бретон / Breton, 1987.

ц/б фотографија, ленд арт / b/w photography, land art

29 x 43,5 cm

Поетска акција, постављање анти-споменика Андре Бретону, Загреб, Максимир/
poetic action, placement of anti-monument to André Breton, Zagreb, Maksimir

Фото / Photo: Ивица Шорша / Ivica Šorša

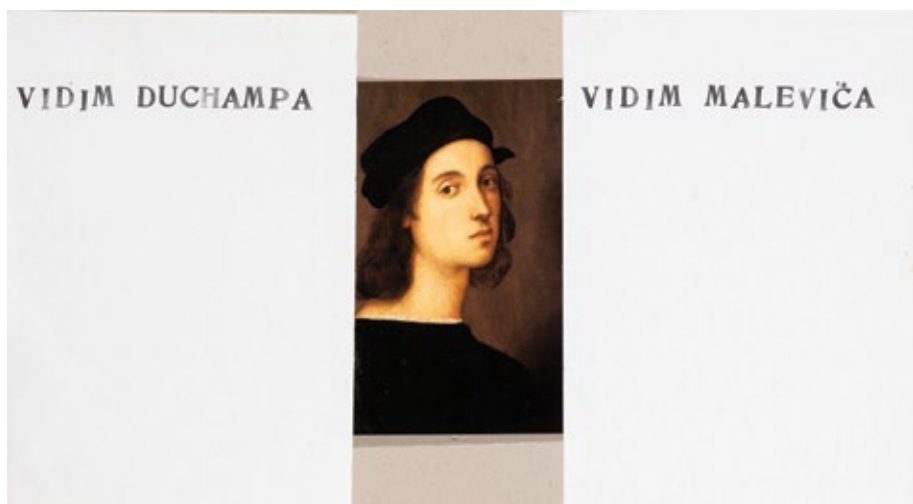
Девинске елгије / Devin elegies, 1996.

ц/б фотографија / b/w photo

70 x 50 cm

Гледам свој поглед / I look at my view, 1985.
ц/б фотографија, папир, оловка / b/w photo, paper and pencil
16 x 31 cm
Снимио / Photo: Борис Цвјетановић / Boris Cvjetanović

Видим Дишана - видим Маљевича / I see Duchamp - I see Malevich, 2017.
папир, ручна штампа, офсет фотографија / paper, manual printer, offset photo
32,5 x 60 cm

Враћање ораха на стабло / Putting the nut back on the tree, 1999.
фотографија, ленд арт / photography, land art
30 x 21 cm
Снимила / Photo: Власта Делимар / Vlasta Delimar

Лакан у Пули / Lacan in Pula, 2008.
фотографија, ленд арт / photography, land art
30 x 21 cm

Оловке на стаблу / Pencils on the tree, 2000.
фотографија, ленд арт / photography, land art
30 x 21 cm

Ouroboros, 2017-2024.
инсталација / installation
димензије променљиве / variable dimensions

БИОГРАФИЈА

Владо Мартек, рођен 1951. године у Загребу, где је дипломирао књижевност и филозофију. У почетку се бавио визуелном и конкретном поезијом (назвавши је Предпоезија), а од средине седамдесетих концептуализмом и акционизмом (са Групом шесторице аутора), уметничким књигама те самостално објављеним и дистрибуираним штампаним издањима (самиздати, плакати- агитације, разгледнице). Од почетка осамдесетих година бави се сликарством, вајарством, графиком и ланд артом. Пише текстове о поезији, текстове и приказе о уметничким праксама сродних аутора. У последње време вратио се пројектима у духу концептуализма и бави се фотографијом (архивирањем) и уметничким књигама као концептуалном формом. Три дела из његове концептуалне праксе налазе се у Збирци Центра Помпиду, а неколико радова у Моми. Ретроспективну изложбу у Модерној галерији у Загребу поставио је Зденко Рус 2008. (следеће ретроспективне изложбе су биле у Скопљу, Сплиту, Ријеци и Љубљани од 2018. до 2020.) Члан је ДХК и ХДЛУ. Објавио је 18 књига. То су збирке поезије и предпоезије, књиге есеја о савременим уметницима, збирке текстова, књиге инсцениране фотографије, књиге о поетским и политичким агитацијама; 7 графичких мапа и два коауторска издања. Године 2002. изашла је монографска публикација: *Мартек – фаталне фигуре уметника*, аутора Мишка Шуваковића те зборник текстова о његовом делу: *Владо Мартек – Ова књига је боља од идеалне*; Љубљана, 2020. Живи и ради у Загребу и Ровињу.

BIOGRAPHY

Vlado Martek, born in 1951 in Zagreb, where he graduated in literature and philosophy. In the beginning, he dealt with visual and concrete poetry (calling it Predpoezija), and from the mid-seventies with conceptualism and actionism (with the Group of Six Artists), art books, and independently published and distributed printed editions (samizdati, posters-agitations, postcards). Since the beginning of the eighties, he has been engaged in painting, sculpture, graphics and land art. He writes texts about poetry, texts and presentations about art practices of related authors. Recently, he returned to projects in the spirit of conceptualism and he deals with photography (archiving) and art books as a conceptual form. Three works from his conceptual practice are in the Collection of the Center Pompidou, and several of his works in Moma Collection. A retrospective exhibition at the Modern Gallery in Zagreb was organized by Zdenko Rus in 2008 (the following retrospective exhibitions were in Skopje, Split, Rijeka and Ljubljana between 2018 and 2020). He is a member of DHK and HDLU. He published 18 books. These are collections of poetry and pre-poetry, books of essays on contemporary artists, collections of texts, books of staged photography, books on poetic and political agitations; 7 graphic maps and two co-authored editions. In 2002, a monographic publication was published: *Martek – Artist's Fatal Figures*, written by Miško Šuvaković, and a collection of texts about his work: *Vlado Martek: This Book Is Better Than Ideal*; Ljubljana, 2020. Martek lives and works in Zagreb and Rovinj.

Neva Lukić

TO UTTER EVERYTHING LIKE HAMLET IN THE PLAY

Stepping into Vlado Martek's studio, we find ourselves in the realm of ideas. Words, sentences, thoughts cover the walls, or are paced on various building elements of the flat. We sense that we are in a ritual setting, within a silent theater where language has been distilled. Each piece of paper is a dedication to thought, poetry, spirituality, much more than the rows of books in a library, as nothing is titled here; the word and its metaphysical echo that reverberates through centuries of etymology and philosophy take precedence over a sentence or literary work. Titles of the read library books are the basis of such conciseness as the artist has studied comparative literature and philosophy, and spent his working years in a library. The extensively accumulated knowledge is the foundation for the simplicity of expression that permeates the entire oeuvre of this artist. The very title of the exhibition, *To Utter Everything like Hamlet in the Play* by its hints of humor and irony, excellently captures this duality of complexity of a well read person, and brevity of the produced content. Vlado Martek himself would surely refer to the Buddhist understanding of art. During a conversation, he said: *When I write a poem, I could write a poem, and there may not be a poem. These are highlights through linguistics, the Buddhist understanding of art.*¹

Vlado Martek's artistic practice largely revolves around questioning poetry, which he approaches through ready-mades, land art, (poetic) action, agitation, photography, assemblage, collage. It is precisely this distrust of language and its deconstruction that finds parallels in visual and concrete poetry, Dadaism, Lettrism, and Fluxus, leading to the creation of a ritual space where language deserves its due reverence. Let us remember Martek's augmented *poster poetry*, for example, the poem "Remembrance of Mayakovsky" exhibited on Republic Square in Zagreb in 1975, and let us look at the photograph of that action. We see a poem surrounded by the public trying to read the text. The silent word is present at the scene whose contours are the edges of the paper. One can notice a parallel with Ivšić's approach to theater and language. This poet and playwright, a representative of Surrealism in Croatian literature, considered *language to be not just an arbitrary system of signs but that words lived as individuals, uniting in themselves the body, soul, and heart and*

¹ *Konceptualizam kao mamutski dijalog*, (*Conceptualism as a Mammoth Dialogue*) dialogue published on the website: www.nevalukic.org/dzepni-dijalozi within the project *Džepni dijalozi*, 2022

words². Words lived in order to speak, whether expressed through an actor's body (in Ivšić's case) or written on various surfaces within public space or combined in various assemblages (in Martek's case); they thereby assumed their social, political, or engaged function. One of Ivšić's favorite words was *pijesak* (sand), and Martek creatively uses sand as a material in his art. Recently, he inscribed the word *more* (sea) in the sand on the beach, thus executing another of his ephemeral, linguistic land-art interventions.

These are just some examples of Martek's approach to poetry, and if we were to classify it, we could divide it into three main periods: *classical poetry*, which he wrote predominantly between 1966 and 1973³; *pre-poetry* that emerged in the late 1970s and includes various post-conceptual and post-avant-garde "preparations for poetry"; and *post-poetry* from the mid-1980s onward, where different genres - visual poetry, painting, drawing, assemblage, text photography⁴ are combined, the artist also incorporating the earliest form of writing: pictograms in his works as a link to painting. The current exhibition does not display examples of *classical poetry*, but *pre-poetry* and *post-poetry* are both represented, thus it can be seen as a mini retrospective as it includes a range of the artist's works spanning from the late 1970s to the present day. The selected works have been created using chalk and pencil, there are many photographs, photo documentation of land art, prints, collages, and assemblages. As a *multimedia* artist, Martek is also an artist of *multi-roles*, demonstrated in a series of works he created using a stapler dealing with his statement of the 10% referring to him being 10% artist, child, father, husband, patriot, neighbor, friend, colleague, relative, citizen while in each of these roles being 100%. Due to the artist's sensitivity and the nature of his art, the exhibition takes on a somewhat eclectic quality, but Martek's diverse range of work always blends into a coherent (linguistic) whole. It is impossible to utter everything (like Hamlet) in the play, as Hamlet expresses doubt, awareness of the relativity of our judgments, and doubts.⁵ Society is on the verge of a new era, a renaissance, in which man becomes the center of the universe. Martek's artistic activity and the activity of the *Group of Six Authors*, or the broader group of artists known under the umbrella title *New Artistic Practice*, seems to have emerged at the last gasps of faith in art and utopia based on free critical thinking. And faith in

2 Machiedo Višnja, *Francuski nadrealizam, (French Surrealism)* knjiga prva, Konzor, Zagreb, 2002., str. 450

3 Stipančić Branka, *Razgovor s Vladom Martekom*, u: *Mišljenje je forma energije*, ("Conversation with Vlado Martek", in *Thought Is a Form of Energy*) Arkzin i Hrvatska sekcija AICA, Zagreb, 2011., str. 149

4 Gregorič Alenka, *Nema slobode bez obaveza. Čitajte Marteka!*, u: *Vlado Martek: Ova knjiga je bolja od idealne* ("There Is No Freedom without Obligations. Read Vlado Martek!" in *Vlado Martek: This Book Is Better Than the Ideal One*) Ljubljana, 2020., str. 14

5 Torbarina Josip, predgovor (preface) *Hamlet*, William Shakespeare, Matica hrvatska, Zagreb, 1950., str. 7

this cannot exist without faith in man. Hamlet exclaims in one of his speeches: "What a piece of work is a man! How noble in reason! How infinite in faculty! In form and moving how express and admirable!"⁶. According to Martek, we have reached the end of Mannerism (and avant-garde is a form of Mannerism) because there is no longer any detachment in relation to the classical—Hellenism, Renaissance, Baroque - while avant-garde, and neo-avant-garde that represented an opposition have reached their redundancy and exhaustion.⁷ Everything has been appropriated, and artificial intelligence and synthetic biology have led us further away from humanism into post-humanism. As Hamlet expresses the dilemma, so does Martek in two groups of his works at this exhibition expressing the inevitable duality of the world, the totality of a certain balance. On one side there are works that reflect on poetry and art (photographic documentation of land art, sonnets, prints, *Ouroboros*), and on the other, geopolitical works that represent interventions on various geological maps or fictional maps created in different media. In the first group, we can single out significant works that belong to pre-poetry, such as Martek's earlier linguistic land art interventions, like the diptych *Snow* (1986), where the signifier and the signified do not overlap; that is, on a tree trunk stands the word SNIJEG (Snow) or NEĆU (I won't). The *Ouroboros* installation (2017) represents a conceptual vision of the figure from Greek mythology that symbolizes cyclical movement. The artist places on the table the content which is crucial for him as a conceptual artist and pre-poet, the very cycle of creating and evolution of a work of art: the tools, the work, and ultimately the documentation (of the exhibitions). He approaches the pencil, one might say, the most spiritual tool with which poetry is created, as something prosaic, that is, manual - as a tool, a medium with which the craft is practiced, with which one shapes or produces.

Since the 1990s, Martek has been drawing maps or intervening on existing maps, which today form one of the most visually recognizable aspects of his oeuvre. He sees geopolitics as an epic discipline within which he creates his anarchistic epic, a cynical-humorous parallel reality. Once again, he plays with the signifier and the signified, signifying cities, villages, rivers, geographical areas, continents with toponyms that do not belong to them. He adds characters from Shakespeare's dramas, artists' names, various weapons (except firearms), mental and spiritual states. He exchanges a small geographical area with another, thus through a simple process of renaming alone, the United States is transformed into the Balkans! Perhaps there is the least irony in these works, although it may appear so at first glance, as bureaucracy and politics change borders and plunder territories in a similar way - with just a few strokes.

6 Shakespeare William, *Hamlet*, Matica hrvatska, Zagreb, 1950., str. 89

7 Martek Vlado, *Fantom slobode*, u: *Fantom slobode*, ("Phantom of Freedom" in *Phantom of Freedom*) književni časopis, Durieux, Zagreb, broj 3/2021, str. 19-20

The seemingly casual execution of Martek's maps can be interpreted as an indictment of the high-ranking individuals who make decisions without considering man, that human being Hamlet refers to. And Martek would add: *Man is Hamlet to another Man*, excluding from Hamlet's question only one European country *Bel Paese* - a country with a mild climate, beautiful landscapes, culture, and history.

During his stay in Belgrade, the artist will stage an agitation at the grave of Branko Miljković, a poet for whose work he had already staged poetic agitations in Zagreb, Rijeka, and Belgrade in 1980. There were simple, even modest posters on the facades of city squares that read - *Čitajte pjesme Branka Miljkovića* (Read the poems of Branko Miljković). Forty-four years later, the Ouroboros bites its own tail, it is of crucial importance to inspire the human being to reflect on the information age.

Књиге поезије / Poetry Books, 1979.
поетски објекат, књиге, кутија / the poetic object, books, box
40 x 30 cm

Пјесник / The Poet, 2020.
гео. карта, офсет / geo map, offset
39 x 29 cm

Издавач

Галерија Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

За издавача

Драган Стојадиновић

Стручни савет

Јеша Денегри
Данијела Пурешевић
Немања Николић

Организација и продукција

Бојан Муждека

Текст

Нева Лукић

Лектура

Миладиновић Марина

Превод

Ванда Перовић

Фотографија

Владимир Поповић
Милан Краљ

Прелом

Жолт Ковач

Штампа

Алта Нова, Београд

Тираж

300

Publisher

Gallery B2
Balkanska 2
11000 Belgrade, Serbia
tel +381 11 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs

For Publisher

Dragan Stojadinović

Gallery Council

Ješa Denegri
Danijela Purešević
Nemanja Nikolić

Organization and Production

Bojan Muždeka

Text

Neva Lukić

Proofreading

Miladinović Marina

Translation

Vanda Perović

Photography

Vladimir Popović
Milan Kralj

Layout

Žolt Kovač

Printed by

Alta Nova, Belgrade

Circulation

300

Спонзори

Пријатељи пројекта

Република Србија
Министарство културе

CIP - каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

75.071.1:929 Мартек В.(083.824)
75/77(497.5)“19/20“(083.824)
7.038.53/.55(497.5)“19/20“(083.824)

МАРТЕК, Владо, 1951-

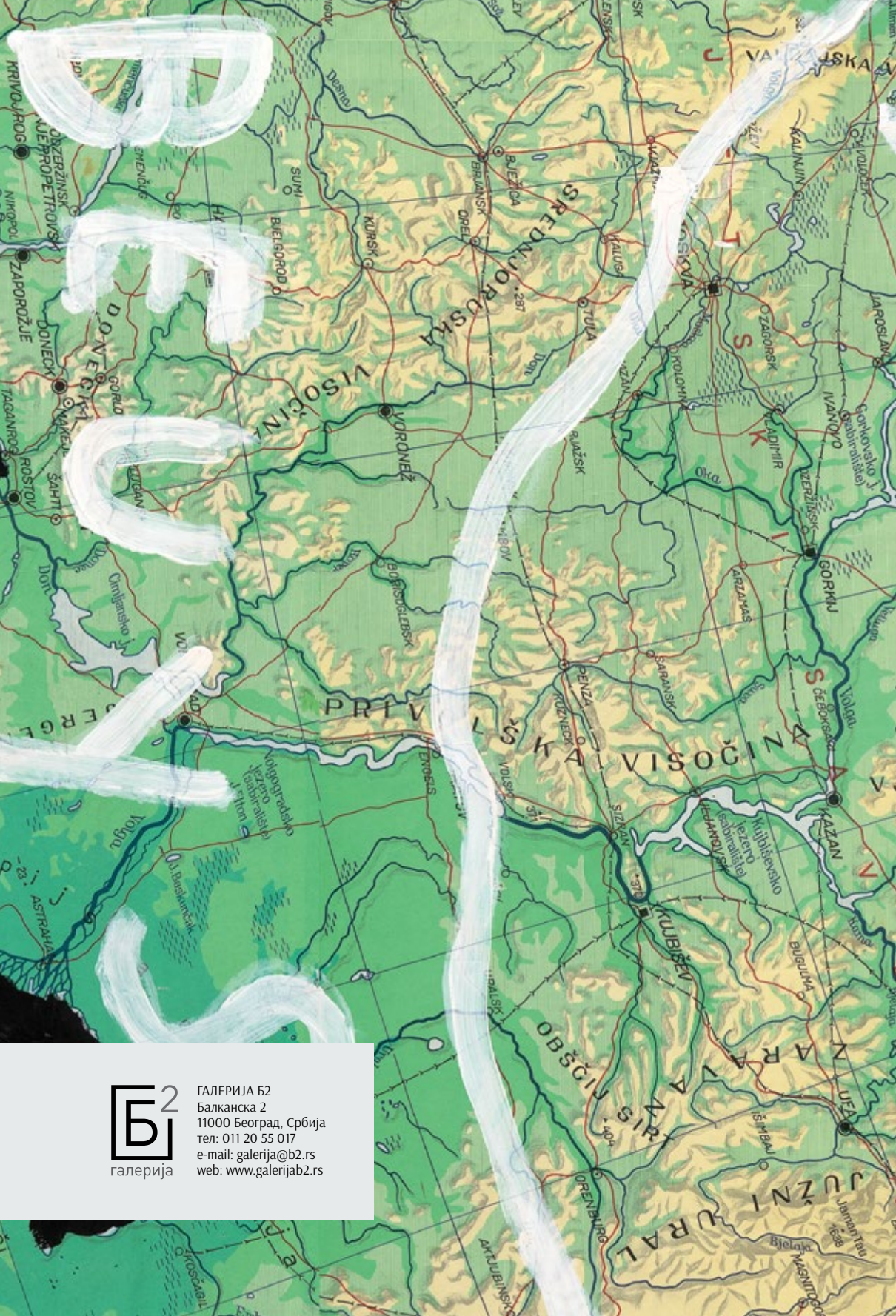
Владо Мартек = Vlado Martek : Изрећи све као Хамлет у представи = To utter everything like Hamlet in the play : Галерија Б2, март-април 2024. / [Текст Нева Лукић] = [text Neva Lukić] ; [превод Ванда Перовић] = [translation Vanda Perović] ; [фотографија Владимир Поповић, Милан Краљ] = [photography Vladimir Popović, Milan Kralj]. - Београд : Галерија Б2 = Belgrade : Gallery B2, 2024 (Београд : Алта Нова = Belgrade : Alta Nova). - 36 стр. : фотогр. ; 23 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Тираж 300. - Напомене и библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-6054-037-1

а) Мартек, Владо (1951-) - Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 139700233

галерија

ГАЛЕРИЈА Б2
Балканска 2
11000 Београд, Србија
тел: 011 20 55 017
e-mail: galerija@b2.rs
web: www.galerijab2.rs